

# דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת וירא תשפ"ה לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך ווען - גליון אלף תש"ח

בנסיון, כאשר ציווי ה' עולה לו בהפסד ממון או במסירת חיותו, וכי במה שיעבור ציווי ה' יוכל להרויח ממון, הלא ברגע אחד יוכל ה' ליקח ממנו הכל, וה' מוריש ומעשיר. וכאשר ה' מבקש שימסר נפשו או נפש בנו, וכי יתכן שכאשר לא יקיים מצות ה' יבטיח חייו או חיי בנו, הלא חיינו מסורים בידו, וברגע אחד יוכל ה' ליטלו ממנו.

**ואם** כן מצד השכל הרי הדעת נותן למסור כל מה שיש לו עבור רצון ה', כי העברת פי ה' לא תצלח, והכל בידו של ה' ליקח זאת ממנו בכל עת ובכל שעה. אך על זה אמרו, אין אדם חוטא אלא אם כן נכנס בו רוח שטות (סוטה ג), שדעתו נעשה מטושטש, ותאות ממונו וחיותו מעבירו על דעתו, שלא יוכל לחשוב כראוי. אמנם הצדיקים הכובשים את יצרם, ואמונתם בה' מאירה תמיד לנגד עיניהם, הם מפקירים עצמם, חיותם ובניהם וממונם, לרצון ה'. וזה היה מעלתו של אברהם שעמד בעשרה הנסיונות, ולהעלות את בנו יצחק לעולה, היה אצלו דבר קטן מאד, כי ה' יוכל ליקח ממנו את בנו בכל עת.

**אך** כאן במעשה העקידה היה לו סוג נסיון אחר, נסיון בעצם אמונת אלקי עולם, והוא, כי אברהם הכיר את בוראו מגודל חקירותו, וכאן ראה דבר שהיא סתירה להנהגת האלקים, אשר גם בלעם הרשע השיג, אשר לא איש א-ל ויכזב, ובן אדם ויתנחם, ההוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה (במדבר כג-ט), והיינו שאין מציאות לאלקים להיות הפכפך ולשנות דיבורו, פעם כך ושוב להיפוך. כי אפילו אדם שמשנה דיבורו לא הוא איש נאמן, וכל שכן במי שהוא אלקים. וכאן רואה בעיניו שינוי בדיבורו, אתמול אמרת כי ביצחק יקרא לך זרע (כא-ב), וחזרת ואמרת קח נא את בנך, עכשיו אתה אומר לי אל תשלח ידך אל הנער (רשי"י כב-ב). והיה לפניו נסיון בעצם אמונתו בה'. וזהו שאמר י'האלקים נסה את אברהם', הנסיון היה לו בעצם אמונתו

**ויהי** אחר הדברים האלה והאלקים נסה את אברהם וגו' (כב-א). הנה עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכלן, וזו היתה הנסיון העשירי לפניו, וכאשר עמד בזה אמר לו אלקים עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה (כב-ב). והנה סדר הנסיונות היא, שמתחלה מנסין את האדם בנסיון קל, וכאשר עמד בזה, מביאין לו נסיון יותר גדול, וכאשר עמד בזה, מביאין לו נסיון עוד יותר גדול. ואם כן נסיון העקידה היא הנסיון היותר גדול שהיה לו לאברהם ועמד בו. ולכאורה הרי כבר עמד אברהם בנסיון כזו, שהוציאו אותו להשרף באור כשדים עבור אמונתו, ומה יוסיף תת נסיון זה לעלות את בנו לעולה.

**והנה** בראב"ן (סימן לו) הביא מחלוקת תנאים אי אהבת האב לבן הוי יותר מאהבת גופו, ולדעת בן עזאי אדם אוהב את בנו יותר מגופו, ולפי זה הנסיון של עקידת בנו שפיר הוי נסיון גדול יותר ממה שמסר את נפש עצמו. אבל לדעת רבי עקיבא אדם אוהב את גופו יותר מבנו, ואם כן עמד כבר אברהם בנסיון גדול יותר מנסיון העקידה, שמסר את עצמו להשרף, ואם כן במה הוי נסיון העקידה יותר מופלג משאר הנסיונות [ועיין בויגד משה על ענינים (מערכת א-ג)]. – גם להבין למה לא יתייחס מעשה העקידה יותר נסיון ליצחק אבינו, שמסר עצמו ברצונו לשחיטה. ועיין באבן עזרא (כב-ד) דהיה ראוי שיהא שכרו של יצחק כפול משכר אביו שמסר עצמו ברצונו לשחיטה, ואין בכתוב מאומה על יצחק ע"ש.

**ונראה** כי נסיון העקידה היה סוג נסיון אחר משאר הנסיונות, והוא כי הנה מי שהוא מאמין אמיתי, ומאיר אצלו בחוש שה' עשה ועושה ויעשה לכל המעשים, והוא מושג כל רגע מהשגחת ה', וכל מה שיש תחת ידו היא מתנת אלקים, חיותו ובריאותו ובניו וממונו הוא רק מהשפעת ה' אשר הוא הנותן לך כח, בקל עליו לעמוד

דהטעם שלא גילה לו ה' ההר מתחלה, כי הקב"ה מתהה לצדיקים ואחר כך מגלה להם, כדי להרבות שכן ע"ש. אמנם בספר עשרה למאה (דרוש ה) כתב, דעיקר הנסיון היה שיעשהו אברהם בשמחה רבה, והנה אמרו חז"ל (שבת ל:) שאין שכינה שורה אלא מתוך דבר שמחה של מצוה, שנאמר (מלכים ב ג טו) ועתה קחו לי מנגן, והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה' ע"ש. ומעתה אם היה אברהם עושהו בעצלות ובעצבות, לא היה יכול הקב"ה שוב לדבר עמו, כי אין השכינה שורה לא מתוך עצלות ולא מתוך עצבות אלא מתוך שמחה. ועל כן לא הודיע לו ה' באיזה הר, ורק אמר לו על אחד ההרים 'אשר אומר אליך', ומזה יתברר כי עשה זאת אברהם בשמחה, שהיה ה' יכול לדבר עמו באמצע דרכו. אך אכתי יתכן שברגע האחרונה כאשר שלח ידו להוריד המאכלת על צוארו ישנתה משמחתו, אך אז לא היה יכול ה' להשרות עליו שכינתו לשמוע ממלאך ה' אל תשלח ידך אל הנער. ובזה נתגלה לעיני כל שלא הוטר שמחתו כל הזמן מתחלת הליכתו עד ששלח ידו עם המאכלת, ומצאת את לבבו נאמן לפניך ע"כ.

**ובטיוֹל** בפרדס (מהדו"ת ו-טו) כתוב לפרש בזה מה שנאמר בשלמה המלך, וידבר שלשת אלפים משל (מלכים א ה-ב), כי אמרו חז"ל (תנא דבי אליהו כה) חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, על כן צריך האדם לצייר לעצמו וללמוד לקח מאברהם איך הקריב את בנו יחידו על גבי המזבח, שעשה הדבר בשמחה גדולה. וזה מוכח משלשה תיבות אלו המתחילים באל"ף 'אשר אומר אליך'. ובעת שהוכיח שלמה את ישראל שיעבדו את ה' בשמחה כאברהם, הביא את העקידה למשל, דהיינו השלשה אלפין אשר אומר אליך. וזהו וידבר שלשה אלפים משל ע"כ.

**והנה** הנסיון האחרון היה הנסיון היותר גדול מכל שאר התשעה נסיונות שנתנסה אברהם. ואם קיים הנסיון האחרון בשמחה, אם כן מכל שכן ששאר הנסיונות שקלים יותר בודאי קיים אותם בשמחה. ועל כן בהנסיון האחרון הודיע ה' לכל מדריגתו של אברהם שעשה הכל באהבה ובשמחה, ממה שבאמצע הנסיון באה אליו דיבור ה', להראותו ההר, ושוב הדיבור אל תשלח ידך, ומזה נשכיל לדעת שכל הנסיונות שעברו עליו קיים הכל מתוך אהבת ה' בשמחה ובטוב לבב. ועל זה אמרו, להודיע כמה 'חבתו' של אברהם אבינו, שקיים הכל באהבה, ולבו מלא שמחה שיוכל לעשות רצון קונו.

**והנה** גילוי זה שקיים אברהם זאת בשמחה, אשר זהו מטרת הנסיון להודיע חבתו, לא נתגלה אלא אצל אברהם שבא אליו דיבור ה' באמצע הנסיון פעמיים, אשר אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, ונתברר לכל שעשהו בשמחה. אבל הנסיון של יצחק, עם כי גם הוא

באלקים, לנסותו אם ציווי זה יחליש עוצם אמונתו בה'. וגם בזה עמד אברהם בנסיון, שלא הוקשה דבר בעיניו, והגם שדבר כזה להיות שינוי בדיבורו לא מתאים למי שהוא אלקים, עם כל זה קיים מצותו יתברך שמו בכל לבבו ונפשו. [שוב הראוני שורש הדברים בפרי הארץ, ובפנים יפות בפרשתנו].

**ואם** כן נסיון העקידה לא היה במה שהיה מוכן להעלות את בנו לעולה, כי דבר זה כבר נתנסה ביתר שאת גם מלפניו, שגם את עצמו הפיל לכבשן האש, אלא הנסיון היה אם יעלה הרהור טינא בלב על עצם אמונתו בה', אשר לא איש א-ל ויכזב. ובסופו נתברר לו שבאמת טעה בכוונת ה', ואין כאן שום שינוי בדיבורי ה', וכמו שאמר לו ה' אחר זה, לא אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה, לא אמרתי לך שחטוהו אלא העלהו, אסקתיה אחתיה (רש"י שם). – ודבר זה היה נסיון רק לאברהם, ששמע מפי ה' תחלה כי ביצחק יקרא לך זרע, ושוב נאמר לו והעלהו לעולה, אבל יצחק לא שמע שום דיבור מה', והיה לו נסיון רק אם יתרצה להיות עולה לה', וזהו דבר קל אצל יצחק למסור נפשו לרצון ה'.

\*

**אמנם** יש לומר עוד בזה, דאיתא במשנה (אבות ה-ג) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם, להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו ע"ה ע"כ. ופירש ברבינו יונה, דהתורה כתבה את כל הנסיונות הללו, כדי להודיע ולפרסם לכל באי עולם כמה גדולה היא חבתו של אברהם אבינו, שהתנסה בעשרה נסיונות אלו, בגופו ובממונו ובבניו ובאשתו ובכל אשר לו, ואהב את ה' בכל נפשו, עד שהעיד עליו הקב"ה וקראו (ישעיה מא-ח) אברהם אודהי ע"ש. וכן פירש במאירי שם.

**והרמב"ם** במורה נבוכים (ח"ג פרק כד) הוסיף עוד, שעיקר מטרת הנסיון אינה כדי לדעת אם האדם ההוא עובד את ה' באמת ובנפש חפצה, שהרי גלוי וידוע לפני הקב"ה דבר זה גם ללא מעשי הנסיון, אלא עיקר מטרת הנסיון היא כדי שילמדו ממנו בני אדם, וילכו אחריו וילמדו מדרכיו ע"ש. (ועיין רמב"ן כב-א).

**אך** אכתי יש להבין מהיכן נתגלה לנו שעשה אברהם דברים הללו מאהבה, הלא יתכן שעשה כל זאת רק מיראתו, שכיון שהאמין שהוא וכל אשר לו הם בלאו הכי תחת ידו של הקב"ה, ויתכן שכאשר יעבור פי ה' יקח ה' אותם ממנו כרצונו, ועשה מחמת יראת העונש, ואיך נודע כמה 'חבתו' של אברהם אבינו.

**ונראה** דהנה ה' אמר לאברהם, והעלהו שם לעולה על אחד ההרים אשר אומר אליך (כב-ב). וברש"י

עשהו בשמחה, כמו שהעיד עליו הכתוב, וילכו שניהם יחדיו (כ-ח), וברש"י אף על פי שהבין יצחק שהוא הולך לישחט, וילכו שניהם יחדיו ע"כ. מכל מקום בפועל לא בא זה לידי גילוי אלא אצל אברהם, ולכן לא נזכר כאן בזה נסיונו של יצחק.

\*

**ג** יש לומר בטעם שלא נחשב מעשה העקידה נסיון ליצחק, והוא, כי אברהם אבינו הלך שלשה ימים בדרך, וכל היום כולו היה שמח בשמחה עצומה, שזוכה להביא בנו לקרבן ה', לקיים מצוה נפלאה כזו שלא נצטוו שום אדם בעולם רק הוא. והנה יצחק אבינו הלך עמו בכל הדרך, ולא הבין והשיג לשמחה מה זו עושה, כי עדיין לא גילה אברהם ליצחק מטרת הליכתו. וכאשר גילה אחר כך ליצחק, אלקים יראה לו השה לעולה בני, אז התבונן יצחק על גודל מדריגת אביו, שהולך לשחוט את בנו, והוא כל כך שמח על זה שלשה ימים רצופים, אשר זוכה להעלות את בנו לעולה. דבר זה השפיע על יצחק שלא היה אצלו כבר נסיון למסור נפשו לקרבן ה'. ויש בזה מוסר השכל על חינוך הבנים, אשר מה שהם רואים בעיניהם הנהגת האב בעבודת קונם משאיר השפעה רבה עליהם, יותר ממה שמחנכם בדיבור.

\*

**ו** **בזה** נבוא בחזרה לריש הפרשה, וירא אליו ה' באלוני ממרא, והוא יושב פתח האהל כחום היום (יח-א). והנה לא מצינו בשום מקום, שיתראה ה' אל האדם, ולא יבוא מה' שום דיבור אליו, רק כאן, וירא אליו ה', ולא דיבר עמו דבר. ולכן פירשו, לבקר את החולה בא (סוטה יד), אשר הביקור לחולה מיקל חליו, להתראות עם אודהו, ומכל שכן בקבלת פני שכינה ששואל בשלומו.

**ו** **לפי** מה שנתבאר יש לומר עוד, כי מצות מילה שנצטוו אברהם אבינו היא אחד מעשרה הנסיונות שנתנסה אברהם, אשר עליך הורגנו כל היום (תהלים מד-בג) זו מילה (גיטין נו:), וליכנס לסכנה זקן בן מאה שנה, ואברהם קיים מצות ה', ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמולו בשר ערלתו (יז-כד). אך אכתי לא ידעינו אי עשהו בשמחה וטוב לבב, או רק מחמת ההכרח לקיים מצות ה'. והן אמת כי אנו יודעים זאת כעת שקיים זאת בשמחה, כי מצוה זו כל ישראל עדיין עושין אותה בשמחה [שעושין משתה], משום דהוי מצוה שקבלו עליהם בשמחה (שבת קל). אבל בשעה שקיים אברהם מצוה זו, לא היה מתגלה שעושה רצון קונו בשמחה. על כן להודיע זאת לעיני כל, ביום שלישי למילתו, אשר אז הכאב והחולשה ביתר שאת, וכמו שנאמר (בראשית לד-כה) ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים, וזה אז אברהם לגילוי השכינה, שאין השכינה

שורה אלא מתוך שמחה של מצוה, להראות ולהודיע, כי אברהם לא מצטער ולא מתרעם על קיום המצוה, אלא הוא שרוי בשמחה של מצוה.

\*

**ו** **הנה** בפרשה זו יש כמה דקדוקים, א) שאמר הכתוב, וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים 'עליו' (יח-ב), והוי ליה למימר נצבים 'לפניו' (עיין רש"י). ב) ואל הבקר רץ אברהם, ויקח בן בקר רך וטוב (יח-ז), וברש"י שלשה פרים היו, כדי להאכילן שלשה לשונות בחרדל (בבא מציעא פו:). והיא פליאה, דהא לא ידע שהם מלאכים, וכסבור שהם ערביים שמשתחווים לאבק רגליהם (שם), וכי יעלה על הדעת אשר עבור כל אורח ואורח שבא לביתו ישחט פר כדי להאכילו לשון בחרדל. ג) פליאה מאד להבין, כיון שסוף כל סוף היו מלאכים שאין צריכין לאכילה ושתיה, ונראו כמו שאכלו (רש"י יח-ח), אם כן לאמיתו היה כל טירחתו של אברהם לריק, ואין בזה שום מצוה ושום עשיית חסד, ולמה הטריחו ה' בכדי שלא לצורך. והלא אברהם יושב פתח האהל כחום היום, וברש"י הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים, ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא המלאכים עליו בדמות אנשים ע"כ. ואם כן חיסר ה' מאברהם מצות הכנסת אורחים, והטריחו במסוה של אנשים, שאין בזה קיום מצוה.

**ו** **עוד** יותר יש להבין, דבגמרא (שבת קכז.) דרשו מכאן, דגדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, דכתיב אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור ע"ש. ובאמת לא היה כאן מצות הכנסת אורחים, ואם כן שגגה היה בידו של אברהם שעזב את השכינה בכדי, שטעה לחשוב שמצות הכנסת אורחים לפניו, שגדולה מקבלת פני השכינה, ובאמת לא כן היה.

**ו** **נראה** דהנה בגמרא (סוכה ה.) רבי יוסי אומר מעולם לא ירדה שכינה למטה, ולא עלו משה ואליהו למרום, שנאמר (תהלים קטו-טז) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. ופריך ולא ירדה שכינה למטה, והכתיב (שמות יט-כ) וירד ה' על הר סיני. ומשני למעלה מעשרה טפחים [מיפסקא רשותא] ע"כ. ולכאורה לפי זה איך ירדו שלשה המלאכים לאברהם, הלא הארץ נתן לבני אדם דייקא ולא למלאכים. ואין לומר שהיו נצבים עשרה טפחים למעלה מן הארץ, דאם כן איך חשב אברהם שהם ערביים, שצוה להם לרחוץ רגליהם מעבודה זרה.

**ו** **באמת** יש להקשות כן גם על הא דמצינו ירידת מלאכים למטה עוד קודם המבול, דכתיב (בראשית ו-ב) ויראו בני האלקים את בנות האדם כי טובות הנה וגו' וילדו להם וגו'. ובגמרא (יומא סו:) עזאזל, שמכפר על מעשה עוזא ועזאל,

וברש"י מלאכי חבלה שירדו לארץ בימי נעמה אחות תובל קין, ועליהם נאמר ויראו בני האלקים את בנות האדם ע"כ. והם היו דרים בקביעות על הארץ, ולא מסתבר שכל מעשיהם היה תמיד למעלה מעשרה טפחים.

**זכר** דברנו בזה במקום אחר (עיין שמן ראש בראשית חלק יב קיד.), דאולי זה על דרך שמצינו באלהיהו שעלה בסערה השמים, ומבואר בשו"ת חתם סופר (ח"ו סימן צח ד"ה אבל) דבגילוי אליהו יש שתי אופנים, וזה לשונו, האמת יורה דרכו, כי מעולם לא עלה אליהו בגופו למעלה מיו"ד טפחים, אך נפרדה נשמתו מגופו שם, והנשמה עולה ומשמש למעלה בין מלאכי השרת, וגופו נתקדק ושורה בגן עדן התחתון בעולם הזה. וביום הבשורה במהרה בימינו תתלבש נשמתו בגוף הקדוש הלו, ואז הוא ככל אדם מחכמי ונביאי ישראל, והוא מוסמך מרבו אחיה השילוני, או ממשה רבינו ע"ה אם הוא פנחס, והוא יסמוך את חכמי ישראל, ואז יש לו דין ככל בני ישראל, וכן בכל פעם שמתגלה ומתראה בעולם הזה מלובש בגופו הזך וכו' ע"כ. ובאור החיים הק' (במדבר כא-יז) כתוב מהזוהר הק' (ויגש רט.) כי בהגיעו לגלגל החמה שם נפשט מגופו, והניח אותו בגלגל חמה, וכשהוא יורד למטה לובשו ויורד בו ע"כ.

**ועל** דרך זה יש לומר, דהמלאכים היורדים למטה, הם מתלבשים בגוף אדם, ואז הם יכולים להיות למטה כמו שאר בני אדם. אך מה שמלבישים אותם בצורת גוף האדם, עדיין אין הם בני אדם, אלא מסוה וציור של בני אדם. ועל כרחק, שנשתנה כל מהותם של המלאכים הללו להיות כבני אדם. וכמו שאנו רואים אצל עוזא ועזאל, שהיה בהם גורי התאוה לבנות האדם כי טובות הנה, והיה להם גם כח הולדה אשר אין במלאכים. ולפי זה באמת היה להמלאכים אז כשבאו לאברהם רעבון לאכילה וצמאון למים, ושפיר היה נוהג בהם מצות הכנסת אורחים להשקותם ולהאכילם, אשר גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה.

\*

**והנה** יסופר על הרד"ק בעל אמרי אמת מגור זצ"ל, שבהיותו ילד שאל את אביו הרד"ק בעל השפת אמת זצ"ל, על מה שכתב רש"י וסעדו לבכם אחר תעבורו (יח-ה), לבבכם אין כתיב כאן אלא לבכם, מגיד שאין יצר הרע שולט במלאכים ע"כ. והרי אברהם סבר שהם אנשים

ולא מלאכים, ואם כן מדוע אמר לבכם. והשיב לו אביו, כי איש צדיק שומרים עליו מלמעלה, שלא יוציא מפיו אף מלה בלתי נכונה, ומן השמים מסייעים אותו שלא ישנה מן האמת ע"כ. ומעתה יש לומר כי אברהם אבינו כאשר ראה שלשה אנשים נצבים עליו, הכיר עליהם תיכף, שעומדים לפניו אנשי מעלה, כי צורתם ופנימיותם מעיד כן עליהם. וראה שלשה אנשים נצבים עליו, שהם אנשי מעלה שמעלתם מרומם, אך לא השיג בהם שהם מלאכים. אבל אחר שאמר להם, ואקחה פת לחם וסעדו לבכם, ששמרו אותו מן השמים שלא יאמר לבבכם, השיג מזה שהם מלאכים שאין יצר הרע שולט בהם, ומכל מקום מהותם הם כעת כאנשים שצריכין להאכילם, שאם לא כן לא היו יכולים לירד פחות מעשרה טפחים. ואורחים חשובים כאלו לא נודמנו לו עדיין מעולם, מלאכים הנצרכים לאכילה, ועל כן כיבד אותם ביתר שאת, לשחוט לפנייהם שלשה פרים, ולהאכילם שלש לשונות בחרדל.

\*

**ומה** שכיבד אותם באכילת 'לשון' דייקא, יש לומר על פי מה שכתוב בתפארת שלמה בפרשתנו, וירא וירץ לקראתם, פירש רש"י כד חזוהו דהוי שרי ואסר, פרשו ממנו, מיד וירץ לקראתם. דמבואר בזוהר הקדוש כי אלו המלאכים הן המה מתחילת בריאת האדם אשר אמרו (תהלים ח-ה) מה אנוש כי תזכרנו (סנהדרין לח:). אך השי"ת השיבם, כי כל העולם נברא בשביל שיצא צדיק אחד ששמו אברהם, כידוע בפסוק (בראשית ב-ד) בהברא"ם, באברה"ם (ב"ר יב-ט). ולכן נשלחו המלאכים האלו אליו לראות בצדקתו, כי כדאי העולם להבראות בזכותו כי הוא גדול מהמלאכים. וזהו כד חזוהו דהוה שרי ואסר, רצה לומר הסתכלו כי הוא מדקדק במצות לפנינים משורת הדין, אף מה שהוא שרי אוסר על עצמו, פירשו ממנו, רצה לומר למדו ממנו עוצם הפרישות ע"כ.

**והנה** המלאכים הללו נכשלו בלשונם בבריאת העולם, כאשר עלה ברצון ה' לברוא עולמו, והם אמרו מה אנוש כי תזכרנו, ושוב ראו כעת צדקתו של אברהם, איך הוא מופלג בהכנסת אורחים, ועושה נחת רוח לקונו, עד שהשכינה בא לבקרו, אשר עבורו כדאי בריאת העולם. על כן לימדם אברהם להתבונן איך צריכין להיות תמיד זהיר בדיבורי הלשון, והאכילם בסעודתם 'לשון', לתת לב מעתה על כל מלה ומלה שיוצא מלשונם.

#### הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' אברהם יצחק קיש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתגלחת בנו למול טוב	מוה"ר ר' דוד ארי' גאלדענבערג הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בתגלחת בנו למול טוב	מוה"ר ר' יואל לעפקאוויטש הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת התאומים למול טוב	מוה"ר ר' ישראל דערבארעמדיגער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירועי בנו למול טוב
---	--	--	---